

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Ivris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

42 de Officiariis quibusdam sedis apostolicæ, vicecancellario, camerario,
secretariis, protonotariis, & aliis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

5 *Aduocatus & procurator officium gerunt.*

6 *Cellaria officium claustrae.*

1 **S**unt etiam economi vicedomini, syndici, procuratores, cellarii, officarii ecclesiastici. Oeconomus dicitur, quibus res ecclesiarum gubernandae mandantur, leg. *in vobis n. l. 1. 4. de sacrosan. eccles. Domini tantum ecclesiastica videtur hoc officium munus praestare: vnde & dicitur dispensator pauperum, oconomus ecclesiae. leg. omnes qui. 31. §. hoc nihilominus, de episcopo. & cleric. C.*

2 **Q**ui eligitur ex numero clericorum admittitur ad ecclesiam non ex laicis, can. *indicatum 89. dist. can. quoniam, can. noua 16. quast. 7. c. edoceri, de prescript. vel aliis.* Porro summum quando de dispensatione rerum sacrarum agitur: nam si de temporalibus tantum cura subeunda sit, clericum esse non exigit necessitas oconomum Speculator, in 3. par. 1. par. *Specul. tit. de econom. arg. can. in singulis 77. dist. n. l.* Est enim nomen *oconomus* generale. ad omnem dispensationem pertinet: sicuti a diuo *Pavlo ad Roman. cap. fin. vers. oconomus* dicitur, quod verum est in antiqua lectione, *Erasmus arcarius civitatis*, pro quanto cararii, vel procuratore, vel dispensatore. Et *de oconomis ad Titium cap. 1. Dispensator Dei.*

3 **H**uic et affinis, & vere similis vicedominus officio, can. *voluntatis, §. 2. seq. 89. dist. n. l.* quod in episcopatu sit vicedominus, *ca. diaconum, ead. 89. dist. n. l.* oconomus alius in ecclesiis. Exhibent et officium in libris persequendis ecclesiasticis syndici: si collegii sacris res controuerse sint, *c. 1. de syndic.* Sicuti & in causis vniuersitatis & eius nomine constituuntur, qui singulorum de collegio, vt vniuersorum prosequantur & defendant ius, *l. 1. in princ. §. quibus quod cuiusque vniuers. nom. in P.* Itaque & defendunt in iudicio, de quibus late Speculator, in 3. par. 1. par. *Spec. tit. de alio syndici & ocono.*

4 **E**xhibent et officium in libris etiam patroni causaum, & procuratores ad lites, & ad negotia: quorum existant tituli, de postulando & de procurator. in vtroque iure. Et de quibus Deo fauente proprio loco in iudiciis agitur, dum tractabitur de personis, quae pro actore & reo interueniunt. Inter officia conuentualia connumeratur cum sacrista, etiam clemensynaria, & cellaria, *gl. in cle. 1. §. ad hoc in ver. officii de stat. monacho.* Cellarium nominatur aliqua ecclesiae cui vini & tritici dispensatio ecclesiae committitur, de quo fit in iure mentio, in *cap. dilecto, de preben. apud Gregor.* quia cellarium locus est in quo conduntur & vnde de promouitur ad viduum necessaria, vt in *D. Lucam 12. interpetatur D. Hieronymus, Considerate corvos, quibus non est cellarium, vel horreum.* Et *Plautus de cellario meminit, in captiuis.*

Sunt, posse, pro me quidvis in facio cellarium.

5 **I**ter leges Caroli Magni capitulae. habitas Aquisgranis anno 789. Kal. Aprilis c. 6. sic scribitur de cellariis monasterii, vt non auari mittantur, sed quales regulae praecipit.

De Officiis quarundam personarum ratione iurisdictionis, & earum appellationibus.

Cap. 41.

1 *De officialibus Romanae curiae remissae.*

2 *Officium pro iurisdictione in quibus titulis iuris usurpatur.*

3 *Officia episcopi quotuplices in iurisdictione, & de aliorum officialibus.*

4 *Vicarius episcopi quis, & maioris potestatis officialis, & de eius potestate.*

5 *Inquisitorum haeresum officium.*

1 **D**e officialibus Romanae curiae proprium tractatum edidit *Gomezius.* De illis quoque & *Chastaneus* tractat. Catalogi gloriae mundi 4. par. *confid. 29.* §. Ratione iurisdictionis officia etiam praebent nomina personarum, vt fidem faciunt tituli, *libr. 1. Decr. tit. 21. 24. 25. 28. 29. 30. 31. 32. c. u. simil. in 6. §. cle. de offi. arch. de offi. archipresbyter. de offi. delegat. de offi. ind. Et in libr. 1. Cod. Iustinianae a titulo 29. vsque ad titulum 48. & libr. 1. PP. a tit. 10. vsque ad librum secundum. In quibus officium accipitur pro iurisdictionis legitimae exercitio, vt notat *And. Barba. in rub. de offi. & potest. iudic. d. leg.**

2 **O**fficialis vel *procurator* in iurisdictione officium pontificis exercet, *c. 2. de offi. vicar. libr. 1. §. tit. 13.* cuius duae sunt species: alio dicto principali, alio foraneo, *cl. clem. 2. de rescript. libr. 1. clem. tit. 2. c. Romana, de offi. ordin. libr. 6.* Ille generalis officialis est, & ordinarius iudex, faciens vniuersum idem tribunal cum

episcopo: hic autem foraneus in certa regione dioeceseos constitutus & ad certas causas, & potius iudex delegatus, *Innoc. & Hostiens. in ca. Romana, de offi. ordin. Ioan. Andr. in gloss. cle. 2. in verb. foraneo, de rescript. Iason. in rub. de offi. eius, cui mandata est iurisdic. non secus quam decanus ruralis, c. 2. ad hoc, in fin. de offi. archid. apud Gregor.* Sunt & alii officiales, *gloss. in clem. 2. in ver. episcopi, de rescript. ecclesiastici, vt is quem data archidiaconus, vel alius inferior episcopo, & is quem constituit capitulum sede vacante penes quem iurisdictione episcopalis tunc residet, ca. vni. de de matro. & obed. in 6.*

3 **A**ccedit et proxime officiali, vicarius episcopi, qui maioris est potestatis officiali. Nam quicquid potest officialis, potest vicarius: sed non contra nec eadem potest officialis, quae vicarius episcopi. Quia officialis non habet potestatem circa actus spirituales extradiociales, quae tamen ad vicarium in spiritualibus pertinet, vt possit punire & corrigere. Si tamen vicarius vnus tantum sit episcopi sine officiali, is omnem sibi concessam censetur habere potestatem, vt notat *Federicus de Senis, consil. 302. incip. reuerende pater.* sed hoc si esse commissum sint, quae officiales etiam sunt, non autem si generaliter potestas iurisdictionis concedatur, ex constitutione *Bonifacii 8. cap. 2. §. 3. de offi. vicar. in 6.* Facit etiam & determinatio loci facta in vicariatu, vt extra illum locum censeatur adempta potestas, vt scribit *Innocentius 3.*

4 **S**unt et inquisitores haereticae prauitatis, vicarii & officiali summi pontificis, qui iudices a sede apostolica creati sunt, ad pestem eluendam haeresium, *ca. sua nobis, de offi. vicar. apud Gregorium.* Quamobrem nec de aliis causis cognoscunt officio concesso, quam de his quae haeresim redolent: non de diuinationibus, non de vsuris, secundum rescriptum *Alexandri 4. summi pontificis, can. accusatus, cap. 8. §. sane, & §. de questionibus, de haeretico lib. 5. Sex. Decretal. tit. 2.* Perpetuum hoc officium inquisitionis, nec morte summi pontificis concedentis extinguendum, quod regalis & cancellis conclusum fuit proprio a *Clemente 4. ca. ne aliqui, cap. 10. §. c. vt officium, cap. 11. §. 1. & 2. cod. tit. & Bonifacio 8. c. vt commisit, c. 12. cod.*

De Officiariis quibusdam sedis apostolicae, Vicecancellario, Camerario, Secretariis, Protonotariis, & aliis.

Cap. 42.

1 *Vicecancellarius Romae dignitas, & auctoritas, munus, & cur non dicatur cancellarius.*

2 *Bibliothecarius num idem fuerit ac vicecancellarius.*

3 *Abbruiatores maioris & minoris palatii, qui in aula Romana, & munus.*

Scriptores aule Romanae qui, eod.

Rescribendarii in aula Romana qui, eod.

4 *Solicitatores apostolici qui.*

Scriptores Archicamerarii, cubicularii, scutiferi aule Romanae, eod.

Plumbatores, eod.

5 *Expeditores contradictorum in aula Romana, qui.*

6 *Camerarii Romae dignitas & potestas.*

7 *Auditor camere apostolicae.*

8 *Camera apostolica & eius officarii.*

9 *Secretariorum apostolicorum collegium a quo introductum.*

10 *Breuiaria apostolica quae & quare ita dicantur.*

11 *Summissa apostolici qui & eorum munus.*

12 *Prothonotarii qui, & quoque, & munus, & privilegia.*

Notarii regionarii eod.

13 *Auditorum Rota qui, & quot numero, & munus.*

14 *Auditorum Rota primi & secundi gradus.*

15 *Rota auditorum quare dicatur.*

16 *Penitentiarium Papa, & penitentiarium Papa quis, & munus.*

17 *Auditorium rerum gratis & rerum iniustis.*

Signature gratiae & iniustitiae, vnde habent nomen, eod.

18 *Referendarii gratiae & iniustitiae qui dicuntur.*

19 *Clericus sacri senatus quis, & munus.*

1 **S**unt etiam vicecancellarius cardinalis, qui primum locum dignitate, auctoritate, & utilitate hodie Romae post summum pontificem tenet: cancellariae apostolicae, & iustitiae praepositus, *Cardinal in cle. 2. de elect. 4. quast. antiq. glossat. in prox. ad regul. cancell.* Is ratione propterea officii, literarum expeditioni de rebus

ecclesiasticis vniuersi orbis, & earum expeditoribus præest. Nominatus vice cancellarius: non cancellarius quod cancellarius dicitur Dei Papa ipse solus, vide *Gomesium in proem. ad regul. cancell. cuius ac Dei vnum & idem dicitur esse confistorium, Hostiensis in ca. quanto, de translat. episc. Guil. Bened. in repet. ca. Raynuius, in verb. & uxorem nomine, num. 205. de testam.* ¶ Olim bibliothecarium ¶ dicitur fuisse tradunt vicecancellarium, *can. Hadrianus, in 1. iuncta glo. 63. distinct. gloss. antiqua in proem. reg. cancell. & d. Gomes in d. voc.* Negat tamen Gomesius, qui alium fuisse bibliothecarium & seruarium a vicecancellario contendit: vt & adhuc alius in palatio apostolico. Quod autē quidam scribunt vicecancellarium, potius nominatū quam cancellarium, quod aliquando vicecancellarius de dignitate cum summo pontifice contenderit & de equalitate honoris, vt *Guil. Bened. in d. ca. & ad d. verba decif. 2. num. 203. Zabarel. in clem. ne Romani, de elect. totum commentitium est, Gomes in d. proem. dum agit de diminutione dignitatis episcoporum.* ¶ Sub ¶ vicecancellario in cancellaria plures personæ: 1. abbreviatores maioris parci quorum munus est, ex supplicis libello signato, diplomata seu literas signare, quarum dicituram, minutam vocant. 2. scriptores, qui dicituram in formaliter aum conferunt, 3. rescribendarii, qui taxant scriptorū mercedem, 4. abbreviatores minoris parci, qui sollicitatoribus expeditionum remittere solēt aliquid eius quod taxatum est: & receptis pecuniis taxationis, remittunt diploma ad abbreviatores maioris parci.

¶ Sunt ¶ sollicitatores apostolici, qui *Iannizori* dicuntur. scripto esarchiuii, cubicularii, scutiferi, ipari, qui ex taxatione diplomatum partem aliquam accipiunt. Plumbatores, notarii seu registratores, de quibus & eorū officio Octavianus Vestrius, libr. 1. Introductionis in Romanæ aulae actionem, & iudicio in more, res. c. 3. ¶ Et ¶ idem cap. 4. meminit de officio expeditorum contradictarum, qui expediunt in cancellaria proprio officio diplomata, quæ concernunt iustitiam, vide etiam de hoc officio auditoris contradictarum glo. *Gofredum & Hosti in cle. auditor, de rescr.*

¶ Post ¶ vicecancellarium, qui secundus a summo pontifice, camerario Romæ locus fuit, qui regimē in vrbis habet & curam patrimonio fiscoque summ. pont. præest, c. ad audientiam, de prescript. clem. ne Romani, de elect. & ibi glo. plura, & *Card. Zabarel. & Bonifac. Virellinus, Gomes in d. proem. regu. cancell. distribuitque ecclesiæ redditus pauperibus: vnde nec morte pontificis eius officium expirat. Putant & camerarium hodie locum sibi vindicare procuratoris Cæsaris, Capir. decif. 97. Ioan. 1. Bolog. in rubr. de offic. eius cui manda. est iuris d. num. 17. Alii quia is camera Apostolica caput est, fiscoque præest: præfecto prætorio æquiparant, argumen. § eos autem, de collato. & l. vlt. de exalt. tribu. lib. 10. c.*

¶ Multa ¶ de auditore camerae, & iurisdictione eius Octavianus Vestrius, quem consulto, lib. 2. Introduction. ca. 1. 2. 4. & *Egidius decif. 96. 305. 308.* Est & qui præfides camerae apostolicæ, is qui rationibus vniuersi ararii præest: & rationes aliorum, qui proventus ecclesiæ in vrbe, vel alibi administrant, recipit, & videt, & adiutorio camerae recenset, Octavianus Vest. d. libr. 2. introd. c. 6.

¶ Sunt ¶ & officarii in camera apostolica, quæ est alia cancellaria, & quæ alia tractat, quæ non conceduntur cancellariæ: siquidem ibi sūt expeditiones, per expressum iussum sum. pontif. & signo crucis per eum apposito, vide *Octavia. Vestr. d. 1. lib. Introd. c. 6.* Camera apostolica dicta, quod esset audientia pontificis domestica, in qua sum. pont. tractabat ipsemet negotia.

¶ Introduxit ¶ & Innocentius 6. collegium 32. secretariorum, *Idem eod. lib. c. 7.* apostolicorum, qui ante eum erant secretarii Papæ domestici, & per hos in secretaria, vt dicunt, sūt extra cancellariam & cameram expeditiones de rebus fidem ac rempub. concernentibus tantum, aut reges principes, respublicas ciuitates cardinales absentes, episcopos.

¶ De rebus ¶ gratiæ, iustitiæ, & ex his mixtis olim quidem plumbeis imaginibus sigillatæ nunc autē annulo piscatoris, vel sub sigillo b. cuiori vnde & breuia dicuntur apostolica.

¶ In isto ¶ collegio secretariorum, sunt & summissæ, quorum munus est, quædam quæ alibi conceduntur, & quæ debent a secretariis, non a notariis camerae vel cancellariæ registrari, discernere, & discretæ secretariis remittere. Ea sunt literæ facultatum, indultorum, confirmationum, dispensationum, absolutionum, conferuatoria, indulgentiæ, exemptionis, donationis, in feudationis, legationis, regiminis, gratiarum ad vacatura beneficia, non

tamen ad vacantia. ¶ Sunt ¶ in curia Romana quoque prothonotarii, quorum origo & successus hic est, ex *Gomesio, in proem. regu. cancell. q. 1.* Principio Clemens 1. sum. pontif. septem creauit notarios, ad describendas diligenter martyrum res gestas: *Damasus & Platina, in Clemente,* quibus septem vrbs Romæ regiones parochiæ dictæ, distribuit: & regionarii ideo notarii dicti. Statuit autem Antheus 1. marty. um gesta conscripta scribiis ecclesiæ seruari, ideo & illi forsitan scriuarii dicti, *glo. in c. ad audientiam, de prescript.* Cessantibus deinde martyris pace concessa ecclesiæ sub Constantino Magno nihil forsitan quod scriberent habentes notarii illi, idem ex mandato Iulii 1. sum. pontif. quæ ad ecclesiam pertinere scribere cœperunt, *Damasus in vita Iulii,* apostolicas quoque literas. Deinceps crescentibus opibus & honore, ad differentiam aliorum vrborū notariorum, dicti protonotarii, id est, primi notarii, *Ioan. de Platea, in l. 2. de primicer. lib. 12. C. Sicur & inter eosdē notarios olim antiquior, seu decanus protofcrinarius vel primicerius* appellabatur: cui & inter ceteros facultas, & prærogatiua datandi erat concessa. *Polydorus Virgilius lib. 4. de Inuentor. rer. ca. 11.* scribit, tempestate nostra excusso scribendi onere, in ordinem hoc munus ab illis haud indecorum, est venalis sic: & hodie esse protonotarios apostolicos, num. 7. qui in id collegium cooptentur. Præterea extraordinarios sine numero: a sum. pontif. gratuito creatos, qui eius dignitatis priuilegijs perinde gaudent, atque alii, commodum aliud tamen non consequuntur. Omnes equitando pileo vt nigro tradit, vt internoscantur a cardinalibus, cum vtrique omnes linteam togam induant.

¶ Auditores ¶ Rotæ antiquitus sine numero deputati, ad audiendum & referendum tantum, *Spec. tit. de leg. §. iam nunc dicendum, vers. item non obstat.* sed apostolica: sed crescentibus ledis negotijs data & illis de finiendi potestas, *Specula, tit. de audire.* ¶ Auditorum ¶ dehinc definitus numerus ad 12. 13. & 14. Duplicis generis, primi & secundi gradus: primi gradus, in prima lite vel instantia: secundi, appellationum iudices. Qui examinantur hodie a vicecancellario, habentque pro insignib. cappam, vt dicunt rochetum & birretum. De quibus vide *Gomesium in proem. reg. cancell. q. 1.* Principio summus pontifex causas, quæ ad illum ex vniuerso orbe deuoluebantur iudicandæ, si non essent confistoriales, quæ sacri Palatii dicuntur, per seipsum audiebat seorsum a senatu, in capella sua, adhibebatque iuris peritissimos secum in audientia earū, vnde & pontificis capellani, qui auditores nunc: deinceps paulatim ab hoc onere se subtrahentes sum. pontif. audientiam delegabant, & nunc committunt postea & decisionem.

¶ Rotæ ¶ auditores dicti, quod ii in orbem sedentes, controuersias accurate rotant & examinant, vt pro oculis habeantur illorum iudicia, *Vide Olla. Vestr. lib. 2. Introd. in Roma. aula actio. c. 17. & Gomes in proem. reg. cancell. qu. 2.* etsi in præsentia Papæ ii auditores, vel alii in eius præsentia non habeant ius statuendi, nec plenam ordinariam potestatem, *gloss. antiqua, in reg. cancell. 27. per glo. in clem. auditor, de rescript.*

¶ Penitentiaris ¶ summus est ipse quidem Papa, qui vt *D. Petrus* absoluit & ligandi penitentes. *Marib. 16.* potestatem accepit: verum solet is munus id hodie vni cardinalium delegare, quem summum penitentiarium vocamus, vel maiorem penitentiarium, qui post vicecancellarium & camerarium honore dignior est. Ethic quoque habet alios vicarios, quos penitentiarios vocant in ecclesiis D. Petri in Vaticano D. Ioan. in Laterano, Diuæ Mariæ maioris. Hoc penitentiarie officium pro commodiore expeditione confluentiū, habet 24. patronos supplicum, quos eiusdem sacre penitentiarie procuratores vocant, qui causas dicunt, & orant apud summum penitentiarium, & postulata concedi & diplomata expeditur curant. De quibus, & quæ soleant ab illis concedi, vide Octavianum Vestrium, libr. 1. Introd. c. 2. & *Gomesium in prolog. regula. cancellaria, q. 1.* & proprio tractatu, de potestate & stylo officii sacre penitentiarie, Cardinal. & alios in *clem. ne Romani, de electio. vbi de hoc munere, & eius origine.*

¶ Hoc ¶ officium etiam non exstinguitur morte sum. pontif. Summus item pontifex pro commodiori supplicum expeditione, duo constituit auditores in quorum vno, ea quæ gratiam, in altero, quæ iustitiam concernunt, postulantur. In de signaturæ gratiæ, hinc signaturæ iustitiæ prodeunt. Habent signaturæ quodlibet auditorium, ei negotio p. appositum, dum summus pontifex non potest per se signare, aliis occupatus. ¶ In ¶ vtroque ¶ sunt

sent, omnes quorquor sunt iuris periti cardinales, vel alii prelati iuris periti, qui referendarii dicti sunt gratia, vel iustitia: quorum & cuiusque munus est, supplicium postulata videre. Et si sint de his quae solent postulantibus concedi, in capite supplicationis nomen suum apponere, quo solent sum. pontif. vel cardinali signatori, rem esse concedendam significare. Si autem dubia postulata sint, cum aliis conferre. Vide hac de re dict. Octauia. d. lib. i. cap. 3. & Gomez. in tracta. de vtraque signatu. a. post

reg. cancellaria, de non iudicando iuxta formam supplicationis. ¶ Est ¶ & clericus sacri senatus, qui in camera apostolica, iura & prouentus cardinalibus designat & alia si que tractantur ipsos cardinales tangentia tuerit & defendit, *Octauia. d. lib. 2. Introductio. c. 11.* Sunt alia personae, quae iurisdictioni ecclesiasticae subseruiunt, quarum munus, quia commune est cum aliis personis fori secularis, ad personas, quas circa iudicia considerabimus Deo fauente, reiciemus: vt aduocatorum, procuratorum, & similiarum.

DE PERSONIS SACRIS ORDINIBVS INITIATIS, ET DE EARVM SACERDOTIIS LIBER XVI.

De Ordinatis in genere, & de clericis.

Cap. I.

- 1 Christiani laici clerici, & in tertio genere religiosi, ecclesiasticae personae conuersi, canonici, &c.
- 2 Laici qui, & unde dicti.
- 3 Ecclesiasticarum personarum diuersa appellatio ab ordine, gradu, & ministerio.
- 4 Ordines sacri, gradus sunt ad sacerdotium, & episcopatum. Honores per gradus deferendi, eod.
- 5 Clerici omnium ordinum persona dici possunt. Clericus, & clericus quid.
- 6 Clericorum primus gradus, proprie clericorum dicitur, simpliciter a primis tonsura.
- 7 Tonsura prima quid.
- 8 Tonsura prima seu corona, ianua omnium ordinum, & beneficiorum. Tonsuram probare per literas oportet, alioquin quis est incapax beneficiorum, eod.
- 9 Tonsura prima inter ordines num. numeretur: Theologorum negantium, & iuris Pontificii inter: eum afferentium pugna. De pontificatu, num. sit eredo eorundem pugna, eod. Ordines sacri, num. 7. vel 9. eod.
- 10 Miles add. i. & tyronis.
- 11 Corona prima quare exigua & parua.
- 12 Sacerdotium regale munus est.
- 13 Tonsio capillorum symbolum eurationis rerum secularium.
- 14 Tondebantur se qui se sanctificabant.
- 15 Radere caput quando, & quare sacerdotibus olim prohibitum.
- 16 Ratio capitis & corporis sacerdotibus ethnicorum communis.
- 17 Vestalibus capillus tondebatur. Capillum vouebant virgines, eod.
- 18 Ratio sacerdotum Christianorum praedicta per Esaiam.
- 19 Detonsio capitis.
- 20 Detonsio capilli lactus tempore. Item & submissio quare. Vxoribus ubi perpetuo maritus luget, eod.
- 21 Tonsio capillorum pro pena.
- 22 Tonderi apud Gallios populare erat, non principum, aut nobilitum.
- 23 Tonderi, signum olim seruitutis.
- 24 Tondebantur quia a tate Gracii iuuenos.
- 25 Comae flaminibus cur sacrae.
- 26 Comae, virgines maritum deobes deabus sacrae, eod.
- 27 Adoptio per incisionem capilli.
- 28 Tonsio capillorum ad munditiam.
- 29 Tonsura monachorum quid significat.
- 30 Tonsio monachalis liberabat a mortis periculo.
- 31 Barbitatis infantibus comas detondent Moscovita.
- 32 Tonsura prima quomodo ordo esse dicatur.
- 33 Clerici ne comam, vel barbam nutriant.
- 34 Clerici prima tonsura sine gradu, aliorum ordinum maiorum respectu. Clericatus priuilegium quibus amittatur, & 34.
- 35 Clericatus priuilegia quaedam. Clericus contra ecclesiastico iudice conueniendus, & quando coram seculari, eod.
- 36 Clericum offendens excommunicatus.
- 37 Cessum facere peruerso clerico quid.

37 Episcopus quomodo ordo, & non ordo dicatur.

38 Clericorum omnium bene viuendi quaedam leges.

¶ Vo ¶ sunt genera Christianorum, quorum alii laici, alii clerici sunt *ca. duo sunt, 12. quest. 1.* quibus tertium genus addendum, ecclesiasticarum personarum, eorum qui nec laici nec clerici dicuntur, sed vel religiosi, vel conuersi, vel canonici vel moniales, aut iis similes, qui nominibus ecclesiasticis & a clericis separantur, *ca. non dubium, ca. de monialibus, de senten. excomm. lib. 5. Decretal. titul. 39.* Reiciunt & interpretes ad huc tertium ordinem, reges & imperatores inunctos seu consecratos: etenim vngi plerumque solent, *ca. vni. §. unde in veteri, de sacra unctio. apud Gregorium.* Latius sic patet ecclesiasticorum, quam clericorum appellatio. ¶ Laici ¶ dicti videntur a lae, plebs turba populi, *lae, a lae, vel lae, lapis: ferunt enim vel fingunt, ex iactu lapidum Pyrrhae vxoris Deucalionis, durum hoc vulgus procreatum, Vide Ouid. libr. 1. Metamorph. Fab. 8.* quia populus inordinatum qui piam est, & bellua multorum caput.

¶ Sortiuntur ¶ autem varias appellationes ecclesiasticae personae, ratione ordinis vel gradus, quem obtinent in ecclesia, vel ob eius ministerium. ¶ Fuerunt ¶ quippe gradus in ecclesiastica disciplina prudenter distincti, per quos quis se exaceret, antequam ad fastigium & dignitatem sacerdotii perueniret, *ca. si officia, cum tribus sequentibus §. 9. dist. 1.* vel ad episcopatus apicem: ne inuerso ordine prius fieret quis dux quam miles: prius miles emeritus, quam tyro, aut antequam stipendia meruerit: ne citius magister quam discipulus, *ca. cum in magistrum, cap. 49. de electio. l. 1. Decret. titul. 6. ca. miserum, 61. dist. 1. can. si clericus, 16. quest. 1.* Et vtrique iure receptum est, honores non promissos, vel sine delectu personarum, sed gradatim deferendos, *ca. legimus. in fin. 93. dist. 1. v. gradatim, de numeribus & honoribus in P. Sc. i. plique Beatus Gregorius Syag. io. ca. honor. §. 48. dist. 1.* episcopo, ordinate ad ordines ascendendum: quod casum appetat, qui ad summi loci fastigia postpositis gradibus, per abrupta parit ascensum, nec nuper tunc adificati parietes signorum pondus patiuntur, priusquam a nauitatis suae humore sicentur.

¶ Generalis ¶ porro ordinum conclusio, appellatio clericorum intelligitur: nam hec ordine, omnium ordinum ecclesiasticorum personae, late sumta significatione, veniunt, *vt in ca. de monialibus, de senten. excomm. ca. non dubium, eod. tit. ca. cum tibi, de benignitate, prout differunt a populo, qui laici nomine dicitur.* Vt tot sint clericorum species, quot sunt ordines, *de v. b. signific. in canonibus aposto. cap. 22. 23. 30. in Laodicensi synod. c. 24. xlv. & autem dicitur fors, vel pars sortita, vel contingens alicui vnde & hereditas xlv. & apud Isaacum orate rem. can. ceteros 21. dist. 1. in orationibus scriptis per τὸ ἀνεπίστα κληρὸν & ἰστέρι τὸ ἀπίστα κληρὸν & Demosthenes oratione περὶ ἀγορῆς κληρὸν, alius κληρονομία.* Ceterum receptum inter Christianos, vt κληρὸν: vel clericus peculiari nomine dicatur collegium, vel alleclio eorum, qui ministerio sacrorum dant operam: sicuti & lex duodecim tribubus Israelis vna Levi vocatur, cui Deus pars & hereditas, *Numer. ca. 18. vers. 20. & Deuteron. 18. vers. 2.* Vnde & κληρὸν adiectum, qui ex cle. o est, vel ad clerum pertinens apud pontifices, *ca. clericus 21. dist. 1. can. cum secundum, de praeb. ad. apud Gregorium. & Tertullian. libr. de monogam.* Et proinde qui hodie alleguntur in clerico: um ordinem, palam sacrum professionis huius vt si-